

liset, lyhytnäköiset ihmiset vaikeroivat ja voivottelevat, että ajat ovat niin kurjat, että sorto vain kasvaa ja yltyy; mutta tarkkasilmäiset, kaukonäköiset iloitsevat *yleisemmältä, korkeammalta* kannalta, että sorto yltyy nopeasti. Ja psykologisesti on tämä aivan luonnollista. Ihminen ei ole muuta kuin ihminen ja etenkin sortaja on ihminen. Sortaja ei ajattele muuta kuin riistoa ja niinkuin saiturin, hänen riistonhalunsa vain kasvaa, mitä enemmän hän saa. Aivan sama on riistävien kansanluokkien ja sortavien kansojen laita. Kaikkien näitten sortohalu kasvaa, mitä enemmän saavat riistetyksi, mitä *mahtavammiksi he paisuvat*, he eivät näe eivätkä tahdo nähdä heitä uhkaavia vaaroja *selvästi*, kunnes mitta vihdoin viimeinkin on täysi ja muutos, valitettavasti useimmiten hyvinkin jyrkkä ja perinpohjainen luonnonvoimalla suoritetaan. Kenen on silloin syy kaikkeen siihen uuteen kurjuuteen joka silloin syntyy?

Sosialistien tulee aina työskennellä korkeamman kulttuurin aikaansaamisen puolesta isänmaassa ja koko ihmiskunnassa. Ja jos isänmaa, valtio, kansa, joka on *välttämätön välikappale* koko ihmiskunnankin uudistustyössä, on vaarassa, tulee heidän *yksimielisesti ja viimeiseen* asti sitä puolustaa, vaikka se ei nykyään *vielä* tarjoakaan kaikkia mahdollisia etuja.

Sillä "isänmaallisuus ja kansainvälisyys eivät", kuten Bebel lausui muutamia vuosia sitte, "ole toistensa vastakohtia, vaan ne täydentävät toisiaan aina täydellisemmän inhimillisen sivistyksen hyväksi".

Punainen Soihtu (Viipuri) 1912.

JUHANNUSMIETTEITÄ

Juhannus! Luonto hymyilee täydessä kukoistuksessaan, täydessä loistossaan. Valo on voimakkaampi kuin milloinkaan ennen tai milloinkaan sen jälkeen! Useammat kansat ovatkin ammoisilta ajoilta saakka riemutulin palvelleet valoa, elämän jumalaa, juhannus-

aattona. Koko luonnon elämä on silloin niin rehovaa, niin täyteläistä, niin uhkuvaa!

Mutta elämä ja kuolema ovat sisaruksia. Ne asuvat aivan vieretysten. Muinaisroomalaisten käsityksen mukaan oli rakkauden, elämän täyteläisyyden, jumalatar samalla kuoleman, katoavaisuuden, haltijatar. Kohota juhannuksen jälkeen vähenee valo, kaiken elämän elvyttävä, ja luomakuntaan painaa syvästi leimansa kuolema.

Mutta ei mikään olento luomakunnassa *tahdo kuolla!* Katso kukkaa, joka lakastuu: se luopi sinuun niin surullisen silmän; katso hirveä, joka kaatuu kuolettavan nuolen iskusta: sen sammuva katse herättää sanomatonta sääliä! Tahi katso ihmistä, joka taistelee kuoleman kanssa, ellei hänen elämänsä ole ollut hyvin, hyvin tuskallinen ja ellei hänet — syystä tai syyttä — ole saatettu uskomaan, että haudan takana häntä jotenkin varmaan odottaa paratiisi, ei hän mielellään tahdo kuolla. Suuri runoilija Goethe, jonka elämä oli niin rikas, niin sopusuhtainen, kauhistui suunnattomasti, kun hän näki, että elämän loppu oli edessä. Ihminen voi, koska hän on korkeimmalla luomakunnan asteella, resigneerata kuoleman edessä, hän voi tyynemmin käydä kuolemata kohti, koska hän tietää, että se on elämän luonnollinen johtopäätös, mutta hän ei voi, ellei hän ole onneton tahi uskonnollisesti kiihtynyt, levollisesti ja mielihyvällä vaipua kuolemaan.

Sama on kansojen laita. Kuinka moni suuri kansa onkaan haihtunut historian näyttämöltä usein jättämättä pientä osaakaan itsestään eloon! Missä ovat nyt nuo keran niin mahtavat persialaiset, joiden valta ulottui yli puolen Aasiaa! Missä suuri kartagolaisten kauppakansaa? Missä roomalaisten melkein koko silloisen maailman käsittävä kansa? Missä tuo korkeasti sivistynyt Muinais-Kreikan kansa, joka laski perustuksen useimmille tieteille, taiteelle ja ihmiskunnan korkeammalle kulttuurille yleensä? Ne ovat poissa. Mutta ei yksikään ole *tahtonut* kuolla — kaikki ovat päinvastoin vimmastusti taistelleet olemassaolonsa puolesta. Aleksanteri

ja makedonialaiset kukistivat veristen taistelujen perästä persialaiset, roomalaiset kartagolaiset ja kreikkalaiset, ja itse roomalaiset saivat pitkällisessä kamppailussa surmansa germanilaiskansoilta. Kansatkin kuolevat kuten luomakunnan yksityiset olennot ainoastaan *pakosta*.

Mutta, toiselta puolen, mikä se on, joka oikeastaan pitää luomakunnan alhaisimmatkin olennot elossa? Etupäässä *valo* ja *lämmin*. Yksityiset ihmisetkö myös? Asia on niin. Ja kokonaiset kansat? Aivan samoin. Jos yksityinen luontokappale, korkeinkin, ihminen, ei saa lämmintä ja valoa, niin se kituu ja kuolee ennen aikojaan. Jos kansa tai, mikä on melkein sama, kansan valtava enemmistö, ei saa kyllin, riittävästi lämmintä ja valoa, niin sekin kuolee tahi ensin kituu ja sitte kuolee.

Mistä saadaan lämmin, joka etupäässä kaikkea ylläpitää, yksityiselle luontokappaleelle? *Riittävästä ravinnosta*. Mistä se saadaan kokonaiselle kansalle? Samasta. *Kansan varmin tuki on sen suuren enemmistön taloudellisessa hyvinvoinnissa*.

Löytyy paljon "isänmaan ystäviä", jotka "rakkaudesta kansaansa" sanovat olevansa valmiina vaikkapa kuolemaan sen edestä. Huolimatta nyt siitä, että kuten Snellman väittää, on paljon vaikeampi elää kansan hyväksi, s. o. taistella ja nähdä tuskaa sen edestä, kuin yhdellä iskulla heittää henkensä, niin monasti nuo upeat "isänmaanystävät" eivät ole ottaneet selkoa siitä, mikä oikeastaan heidän kansansa ylläpitää ja suojelee, mikä on koko kansan tai sen valtavan enemmistön olemisen perustus. Ja se on juuri ennen kaikkea *lämpimän hankkiminen* tälle kansalle, sen suuren suurelle enemmistölle, huolenpito etupäässä sen *taloudellisesta hyvinvoinnista*, joka on kaiken muun pohja ja perustus. Ei se auta tuo vanha virsi, että, kunhan vain sielu on hyvässä kunnossa, niin kaikki on hyvin. Ei mikään sielu pysy hyvässä kunnossa, jos n. s. ruumiin tila on *kovin kurja*. Sillä ihmisellä, joka toisin väittää, on joku salainen tarkoitus. Tavallisesti tällaisella sanojalla

on sängen kehittynyt pyrkimys aistillisiin nautintoihin, jotka jollain tavalla häiriytyvät, jos kansan suuren enemmistön aineellinen tila kohoaa. Mutta hänellä tavallisesti ei ole mitään muita kansan pyrinnoitä vastaan; usein hän niitä hartaasti harrastaakin. Monasti se tapahtuu tietämättömydestäkin, kun hän esim. ei ole selvillä siitä, miten suuresti kansan syvien rivien vaatelaisuus sivistyksen kohottamisesta kasvaa.

Kansansa paras ystävä on se, joka *aina ja etupäässä* pyrkii edistämään sen taloudellista hyvinvointia, ei vain yhden pienen osan vaurastumista muitten, enemmistön kustannuksella, vaan juuri etupäässä tämän suuren enemmistön aineellista parasta, tuon varakkaan vähemmistön kustannuksella. Näin kasvaa suuren kansan voima kaikkia koettelemuksia vastaan; *kansa kokonaisuudessaan* kasvaa mahtavaksi ja mainehikkaaksi. Mikä se oli, joka hävitti nuo ennen niin mahtavat kansat? Mikä tuhosi esim. kartagolaisen suuren kauppakansan, joka Hannibalin aikana oli kaatamaisillaan mahtavan roomalaisen maailmanvallan? Se oli rikkaan ylimystön suunnaton sortojärjestelmä ja alemman kansan riistonalainen tila. Roomalaiset voittajat, jotka vasta 100 vuotta myöhemmin kehittivät jotenkin samalle kannalle kuin kartagolaiset häviönsä aikana, vaipuivat kohta hekin samasta syystä semmoiseen heikkouteen, että, kun mahtavat valloittajat pohjosesta ilmestyivät, he vuorostansa sortuivat. Ylimystön pohjaton saaliin- ja riistohimo upotti niinkään Muinais-Kreikan kansat ja heimot hävityksen kuiluun — ei edes korkea sivistys voinut niitä pelastaa. Ja kaikkialla, missä kansa häviää elävien kansojen joukosta, tapahtuu se köyhälistön ja ylimystön kiristyneestä suhteesta toisiinsa taloudellisessa suhteessa, sen huomaa jokainen, joka tutkii asiaa *syvemmillä* ja uusimpien tutkimusten nojalla.

Ken siis *todellisesti* tahtoo pelastaa kansansa häviöstä, hänen täytyy, kuten sanottu, ennen kaikkia *tarmokkaasti* vaikuttaa siihen suuntaan, että alempien kansankerrosten *aineellinen* tila kohoaa. Ellei hän sitä tee,

voi hän olla suhteellisesti hyvä ihminen, mutta *kunnon kansalainen ja harras isänmaanystävä hän ei ole.*

Mutta, sanonee joku, tuo katsantokanta on jättänyt laskusta kaikkein tärkeimmän tekijän yksityisten ja kansojen suhteissa toisiinsa, joka tosin on sangen ikävä tekijä siveysopin kannalta, mutta silti muka kaikkein tehokkain: väkivalta ja pakkokeinot. Ei sitä suinkaan ole unohdettu. Mutta asiat ovat muusta huolimatta nyt aivan toisella kannalla kuin ennen. Jokaisen yksityisen ihmisen ihmisarvo on entisyyteen verraten suunnattomasti kohonnut, samoin jokaisen kansakunnan kasvanut itsetietoisuus on kummassakin tapauksessa ollut määräämässä. Nykyään voi aivan eittämättömästi väittää, että missä pakkokeinoja ja väkivaltaa käytetään yksityisiä ja kokonaisia kansoja vastaan, vastoin vakaantunutta oikeuskäsitystä, siinä ilmenee selvästi *käyttäjän sisällinen heikkous*, siinä on hänen *ylivaltansa loppu aivan lähellä*. Talleyrand, yksi historian ovelimmista ja älykkäimmistä diplomaateista lausui, että pistimillä voi aikaansaada kaikki, paitsi rauhallisia ja pysyviä oloja. Napoleon I, joka enemmän kuin kukaan muu käytti väkivaltaa ja pakkokeinoja, tuli vihdoin huomaamaan niiden täydellisen tehottomuuden. Hän lausuu: *“Tiedättekö mikä minua tässä maailmassa kaikkein enimmän hämmästyttää? Se on raat’an väkivallan kykenemättömyys mitään järjestämään (“organiser”). Maailmassa on vain kaksi valtaa, miekka ja henki eli kulttuuri. Aikaa voittaen aina henki voittaa miekan”*. Mikä murhaava väkivallan arvostelu sen suurimmalta edustajalta! Ja Schmoller, kuuluisa taloustieteilijä ja historioitsija väittää niinikään: *“Jokaisella valtiolla täytyy olla kansan suuren enemmistön luottamus ja aina uudestaan hankkia se itsellensä. Ei se enää voi pysyä koossa yksinomaan väkivallan nojassa”*. *“Ei enää”* — ne sanat eivät ole tarkoituksetta tuossa Schmollerin lausunnossa — ne ilmoittavat rajan, eron menneisyyden ja nykyisyyden välillä.

Yksilöt muodostavat kansan, kansakunnat ihmis-kunnan. Yksilöiden *täytyy* kuolla, yksityiset kansatkin

voivat kuolla. Mutta ihmiskunta elää, ihmiskunta on — inhimillisesti puhuen — yhtä kuolematon kuin itse luonto, jonka muodot vaihtuvat, mutta joka aina virkoo uuteen elämään. Ihmisyys, *kaikkien onni*, on se suuri, ylevä tarkoituserä, jonka edestä jokaisen yksilön tulee elää. Schiller laulaa:

“Kokonaisuuteen sä pyrkiös aina ja siksi kun et voi päästä, sit’ osana vain liittyös palvelemaan”.

Ja toisessa distikonissa:

“Kuoloa pelkääät sä; vieläpä tahtoisit ijäti elää?
Kaikessa elää sä vain; kuoltuas kaikkisuus jää.”

Niin tosiaan, ihmiskunnan kokonaisuus jääpi aina; sen kokonaisuuden onni on aina oleva meidän maallisen toimintamme korkeana päämääränä. Kun kansojen syvät rivitkin ovat nousseet ylös syvästä alennustilastaan, silloin ovat kaikki ihmiset veljiä ja sisaria, on *yksi ainoa suuri veljesliitto*. Olkoon matka korven kautta tähän luvattuun maahan ehkä pitkä ja vaivaloinen — tuo veljesliitto tulee kuitenkin kerran aivan varmaan; se tulee luonnonlakien välttämättömyydellä. Ihmisen tulee aina kulkea eteenpäin loistava tähti silmiensä edessä. Ja tämä tähti on juuri oleva ihmiskunnan suuri veljesliitto.

“Sulkekaa nyt rivit suureks veljesliitoks,
Käsi käteen työntäkää!”

laulaa Ranskan mainio laulaja Béranger ja tuo rakastettava skottilainen balladirunoilija Burns vakuuttaa:

“Ja sittekin, ja sittekin
Se aika tulee sittekin,
Kun kaikki veljenkättä lyö,
lyö veljenkättä sittekin!”

“Ja käsi kädess’ istuvat nyt kansat
Kuin veljet laajan taivaan salissa,
Ja taasen juodaan malja suuremmoinen
Se kansain suuri veljenmalja on”.

(*Meissner.*)

Se aate, että on palvellut rehellisesti ihmisyyden, *koko* ihmiskunnan suurta ja ylevää päämäärää, se aate antaa yksityiselle ihmiselle elämän vaikeissa taisteluis-
sa uutta rohkeutta ja uutta luottamusta! Ja kun hän kuolee, palveltuaan uskollisesti tätä aatetta, voi hän loh-
duttaa itseänsä kuin “kuoleva kukka” suuren runoilijan Friedrich Rückertin kauniissa laulussa, kun se vaatimat-
tomasti laulaa auringolle:

“Sulatat mun vihan jään
Kyynelvirroiks vihdoinkin;
Ota, ikiloisto, nyt,
Henkeni, kun sammuaa!

Maaillasi kaunistus,
Vaikka kaikkein pieninkin,
Kukkia ma täällä sain,
Loistaa lailla tähtien.

Loistosydän maailman,
Suo mun helmaas vaipua,
Sinitaivas kaarines,
Ota lyhyt eloni!

Terve, kevään valo sä,
Terve, aamutuulonen!
Kaipuutta mä kuolen pois.
Milloinkaan en nousekaan!

Työn Juhla III 1913.